

KUDRIK K. O. English and international tourism: modern progress and co-operation trends.

The modern tendencies of the development of international tourism are presented in the article. The factors of English expansion in the international tourism and other spheres of human life are analyzed. The meaning of studying of foreign language, especially English, in the professional training of future personnel for professional communication in English speaking sphere is maintained.

Key words: international tourism, intercultural communication, cultural exchange, English language, professional communication.

УДК 004:[37.01+005.44](477)

Макаренко Л. Л., Марзітуч М. Я.

СТРАТЕГІЯ ЗМІН ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ: ІНФОРМАЦІЙНО-ІНФОРМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

У дослідженні висвітлені основні стратегічні лінії щодо інформатизації освіти з урахуванням сучасних тенденцій модернізації освітньої системи України крізь призму глобалізації освітнього світового простору. Розглянуто різні нормативні документи, спрямованих на подолання відставання України від розвинених країн Заходу в становленні інформаційного суспільства, де представлено систему взаємопов'язаних цілей, завдань, напрямів, методів і засобів інформатизації освіти в Україні (за останні десять років змінилося декілька концепцій інформатизації освіти, але всі вони не внесли до реформування освіти цілісних структурних змін, а мали переважно фрагментарний характер). Зокрема аналіз різних концепцій інформатизації освіти дав змогу виділити її основні напрями, які детально описані.

Описані проблеми вдосконалення інформаційної підготовки в навчальних закладах різного рівня акредитації, проблеми оптимального використання науково-педагогічних, навчально-методичних, програмно-технологічних розробок, орієнтованих на реалізацію дидактичних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються в процесі викладання навчальних дисциплін, значущість яких посилюється розвитком процесу інформатизації суспільства. Зроблено акцент на те, що інтеграція інформаційних технологій в освіту дає змогу говорити про нову якість інформаційно-педагогічної діяльності, яка виявляється в дидактичних і психолого-педагогічних можливостях і сприяє індивідуалізації, диференціації, інтенсифікації освіти і, як наслідок, його оптимізації і вдосконаленню.

Спираючись на теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, визначено тенденції розвитку освіти в інформаційному суспільстві і зроблено висновок про необхідність злиття індивідуального і культурного смислів професійно-педагогічної діяльності.

Ключові слова: освітня система, модернізація професійної підготовки майбутнього педагога, інформаційно-педагогічна діяльність, інформаційно-освітній простір.

Сьогодні людство усвідомило ту обставину, що його майбутнє залежить від того, чи зможе людина "стати іншою за своїми інтересами, потребами, ціннісними установками". Для вирішення цих завдань принципове значення має освіта, орієнтири і пріоритети якої змінюються. У нових умовах розширення людиною власних меж, її експансії в культуру викликає глобальну потребу педагогічного забезпечення опанування інформаційних засобів діалогу зі світом і собою. Розвиток суспільства і

людини пов'язаний зі зміною типів культури і освіти.

Педагог-філософ С. Гессен писав, що завдання будь-якої освіти – долучення людини до культурних цінностей науки, мистецтва, моральності, права, господарства, перетворення “природної” людини на культурну [6, с. 36]. Освіта – складне, багатогранне поняття, що відображає різні аспекти нелінійної взаємодії особистості, що формується, з суспільством у просторі культури – **СУСПІЛЬСТВО – КУЛЬТУРА – ОСВІТА – ОСОБИСТІСТЬ**.

Освіту через її культуровідповідність об'єднує власне навчання і виховання як інтерналізація тих соціокультурних цінностей суспільства, які поділяють його члени. Цінності освіти – це ідеали, обернені в етичні орієнтири виховання і навчання: істина, добро, особистість, корисність, свобода, любов, творчість. Цінності диктуються відчуттями і приймаються свідомістю, – підкреслюють Є. Бондаревська та С. Кульневич [4].

Концепцію інформатизації сфери освіти в Україні відображено в різних державних програмах – Державна програма “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 роки”; Державна програма роботи з обдарованою молоддю на 2007–2010 роки, затверджена “Постановою Кабінету Міністрів України від 8 серпня 2007 р. № 1016”; Державна цільова науково-технічна програма “Образний комп'ютер” (схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 № 1652 та затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 58); Державна цільова науково-технічна програма “Впровадження і застосування гід-технологій на 2009–2013 роки”, “Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки”, “Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в Європейський освітній простір”; Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років та в інших нормативних документах [7-14], спрямованих на подолання відставання України від розвинених країн Заходу в становленні інформаційного суспільства, де представлено систему взаємопов'язаних цілей, завдань, напрямів, методів і засобів інформатизації освіти в Україні (за останні десять років змінилося декілька концепцій інформатизації освіти, але всі вони не внесли до реформування освіти цілісних структурних змін, а мали переважно фрагментарний характер). Аналіз різних концепцій інформатизації освіти дав змогу виділити її основні напрями, значущість яких посилюється розвитком процесу інформатизації суспільства. Роглянемо їх детальніше.

Перший напрям визначається тенденцією розширення сфери використання інформаційно-комунікаційних технологій, застосування яких стає нормою у всіх сферах людської діяльності, що зумовлює становлення навчальних дисциплін, які забезпечують підготовку студентів у галузі інформатики та інформаційних технологій – формування у них цілісної інформаційної культури.

Другий – пов'язаний з філософським переосмисленням ролі інформації

в розвитку природи і суспільства, зростанням розуміння загальнонаукового значення системно-інформаційного, еволюційно-синергетичного підходів як фундаментальних методів наукового пізнання. Інформатика перетворюється із суто технічної дисципліни про методи і засоби обробки інформації за допомогою комп'ютера на фундаментальну науку про інформацію та інформаційні процеси не тільки в технічних системах, але й в природі і суспільстві, що передбачає гуманітарний, світоглядний погляд на інформатику, визначення її як метапредмета в змісті освіти.

Третій – обумовлений інтеграцією інформаційних технологій у навчання як нового інструмента інформаційно-педагогічної діяльності, що забезпечує можливості реалізації міждисциплінарного підходу в освіті, зближення природничо-наукового і гуманітарного знання, фундаменталізації освіти і відновлення її цілісності.

Четвертий – пов'язаний з глибоким впливом на мету і зміст освіти процесів інформатизації суспільства, що приводять до все більшої зміни способу життя людини, – необхідно виробити якісно нову модель підготовки членів інформаційного суспільства, для яких здатність до людських комунікацій, активне оволодіння науковою картиною світу, швидка і гнучка зміна своїх функцій у праці, толерантність, відповідальна цивільна позиція і розвинена планетарна свідомість стануть життєвими домінантами.

Для цього суспільству потрібен сучасний педагог, який володіє цілісною інформаційною культурою – інтеграційною якістю, що забезпечує його діяльність в інформаційному середовищі в процесі вирішення як загальнокультурних, так і освітніх завдань, спрямованих на навчання, розвиток і виховання нових членів інформаційного суспільства. На думку В. Андрущенка, вітчизняна педагогічна дійсність актуалізує проблему творчо-еволюційної динаміки педагогічної професії, яка спрямовує безперервну педагогічну освіту на інформаційне, особистісне забезпечення функціонування об'єктивно і суб'єктивно ефективних педагогічних засобів професійної підготовки майбутніх учителів [1]

Ця проблема достатньо складна і неоднозначна: її поняттєвий базис знаходиться на перетині дослідницьких полів філософії, психології, педагогіки, інформатики, соціології та інших наук. У зв'язку з цим визначальними для нашого дослідження є праці про інформаційну культуру, що характеризуються поглибленням *філософсько-світоглядних* (В. Андрущенко, Б. Гершунський, М. Кастельс, В. Лутай, А. Суханов, Е. Семенюк, О. Петров, А. Урсул, Ю. Шрейдер та ін.) [2], *культурологічних* (А. Арнольд, М. Вохришева, Н. Гендіна, О. Гречихіна, Л. Коган, К. Колин, В. Сластьонін, І. Соколова, М. Чванова та ін.) [3] та *інформаційно-технологічних* (В. Биков, О. Білоус, Ю. Богачков, А. Гуржій, В. Вембер, М. Жалдак, А. Єршов, Ю. Жук, А. Коломієць, М. Коляда, Л. Макаренко, Н. Морзе, Е. Машбиць, Є. Полат, Ю. Рамський, І. Роберт, О. Спірін, С. Яшанов та ін.) [5] підходів до вивчення цього феномена. У них

розглядаються проблеми вдосконалення інформаційної підготовки в навчальних закладах різного рівня акредитації, проблеми оптимального використання науково-педагогічних, навчально-методичних, програмно-технологічних розробок, орієнтованих на реалізацію дидактичних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, що використовуються в процесі викладання навчальних дисциплін.

Спираючись на роботи цих дослідників, проаналізуємо особливості цільового, змістового і процесуального компонентів освіти в умовах її інформатизації.

Таким чином, при визначенні мети і змісту освіти необхідним є пошук оптимального поєднання традиційних підходів, що вже склалися, і впровадження нових інформаційних компонентів, спрямованих на формування досвіду життєдіяльності особистості на інформаційній основі, що зумовлює затребуваність особистості в інформаційному суспільстві.

Інформатизація освіти спричиняє зміни в її процесуальній складовій. Незважаючи на окремі концептуальні відмінності в деяких питаннях у сфері інформатизації освіти, дослідники [5] одностайні в тому, що інтеграція інформаційних технологій у навчальний процес сприятиме індивідуалізації, диференціації, інтенсифікації освіти і, як наслідок, його оптимізації і вдосконаленню.

Потенціал інформаційних технологій незамінний як підтримка ситуації розвитку особистості студента: його здібностей до альтернативного мислення, формування умінь розробляти стратегію пошуку вирішення як навчальних, так і практичних завдань, прогнозувати результати реалізації ухвалених рішень на основі моделювання об'єктів, що вивчаються, явищ, процесів, взаємозв'язків між ними.

Застосування засобів інформаційно-комунікаційних технологій під час вивчення не лише дисциплін інформатичного циклу, але й гуманітарної та соціально-економічної, професійної та практичної підготовки, орієнтованих на майбутню спеціальність, підвищує ефективність навчального процесу в плані оволодіння умінням самостійного здобуття і представлення знань, оволодіння загальними методами пізнання і стратегією засвоєння навчального матеріалу, самостійного вибору режиму навчальної діяльності, організаційних форм і методів навчання. Інформаційно-комунікаційні технології у навчальному процесі дають змогу переадресувати допомогу педагога переважно на вирішення студентами творчих, дослідницьких і проблемних завдань.

Можливості інтеграції інформаційних технологій в освіту дають змогу говорити про нову якість інформаційно-педагогічної діяльності, яка виявляється в дидактичних і психолого-педагогічних можливостях [3; 5], а саме:

Поліпшення організаційних умов навчального процесу:

- підвищення ефективності навчання шляхом упровадження нових механізмів наочності, інтерактивності навчального процесу;
- використання варіативних джерел навчальної інформації;
- ущільнення навчальної інформації за рахунок можливості її згортання і розгортання в часі і просторі (гіпертекст);
- оптимізація темпу роботи студентів: рівнева диференціація, індивідуалізація навчання, вибір індивідуальної освітньої траєкторії;
- ефективна реалізація міжпредметних зв'язків;
- оптимізація інформаційно-педагогічної діяльності педагога на основі інформатизації його окремих функцій.

Поліпшення психолого-педагогічних умов навчальної діяльності:

- створення у студента стійкого інтересу і позитивного мотиву через природний інтерес до нового інструмента пізнання – комп'ютера;
- гуманне ставлення до студента, забезпечення його позитивного емоційного стану, відсутність страху в момент незнання;
- створення сприятливих умов для формування загальної культури мислення, комунікативної культури, розвитку інформаційної культури студента;
- включення механізму розвитку у студентів дослідницьких, творчих якостей;
- розвиток якостей рефлексії, самореалізації, самопізнання.

Спираючись на теоретичні дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, визначимо тенденції розвитку освіти в інформаційному суспільстві, а це – безперервність; кореляція її із сучасним рівнем наук; освіта, що має випереджальний характер; створення інформаційного освітнього середовища; гуманізація, гуманітаризація, фундаменталізація, діяльнісна спрямованість освіти на основі засобів інформаційно-комунікаційних технологій; еволюція інформаційних технологій як універсальний, поліфункціональний засіб пізнання; культуродоцільність, полікультурність освіти; поглиблення світоглядної функції інформатики, становлення її як метапредметної, кроскультурної галузі знання тощо.

Специфіка сучасного світу, особливості його пізнання і освоєння визначають такі вимоги до людини, як: усвідомлення реалій і особливостей сучасної цивілізації; оволодіння новими ціннісними орієнтирами; розуміння цінності знання для самореалізації у сучасному світі; збагачення мислення шляхом освоєння сучасних методів наукового пізнання; освоєння світу, культури в цілісності і єдності; творчий, інноваційний характер діяльності; розуміння призначення і особливого місця людини в культурі; особистісна самоактуалізація в культурі та житті; поєднання стійкого світогляду, соціальних і етичних переконань з високою психологічною мобільністю, гнучкістю, адаптивністю тощо. Вибір педагогічного способу професійного

становлення педагога зумовлений мотиваційними метаморфозами, що виявляють взаємозв'язок цінності професійного зростання і мотивів, які спонукають людину брати на себе відповідальність за власну життєдіяльність, здобуття життєвого успіху і професійного покликання як досягнення професійного "Я", тобто наполегливого формування наміру на самозміну Я–професійного та його об'єктивації в педагогічній реальності.

Розглядаючи інформатизацію освіти крізь призму модернізації сучасної освітньої системи України, вважаємо за необхідне звернути увагу на злиття індивідуального і культурного смислів професійно-педагогічної діяльності, що супроводжується своєрідною організацією проявів єдності особистості педагога і освітньо-розвивального простору, де він виступає суб'єктом набуття професійного покликання з метою взаємозумовленого оновлення професійно-педагогічної якості його особистості і педагогічної дійсності. Отже, об'єктивна вимога часу – інформатизація освіти – обумовлена необхідністю кореляції освіти з сучасним рівнем знань про світ і людину, вимогами до сучасної освіченої людини, реаліями сучасного світу і культури в інформаційному суспільстві.

Використана література:

1. *Андрущенко В.* Світанок Європи: Проблема формування нового учителя для об'єднаної Європи ХХІ століття. – 3-тє вид. Віктор Андрущенко. – Київ: Знання України, 2015. – 1099 с.
2. *Андрущенко В.* Філософія освіти в сучасній Україні: стан та перспективи розвитку / В. Андрущенко, В. Лутай. // Вища освіта України. – 2004. – № 4. – С. 5-13; *Гершунский Б. С.* Философия образования: учебное пособие для студентов высших и средних педагогических учебных заведений / Б. С. Гершунский. – Москва: Московский психолого-социальный институт, 1998. – 432 с.; *Кастельс М.* Информационная эпоха: Экономика, общество и культура / М. Кастельс; пер. с англ. под науч. ред. О. И. Шкаратана; Гос. ин-т. высш. школы экономики [Текст]. – Москва: Изд-во ГУ ВШЭ, 2000. – 606 с.; *Суханов А. П.* Информация и прогресс. – Новосибирск: Наука. Сиб. отд-ние (Сер. Наука и техн. прогресс), 1988. – 192 с.; *Семенюк Э. П.* Информационная культура общества и прогресс информатики [Текст] / Э. П. Семенюк. // НТИ. – Сер. Л. – 1994. – № 1. – С. 1-8; *Петров А. В.* Методологические и методические основы личностно-развивающего компьютерного образования [Текст]: монография / А. В. Петров. – Волгоград: Перемена, 2001. – 267 с.; *Урсул А. Д.* Информатизация общества (введение в социальную информатику) [Текст] / А. Д. Урсул. – Москва: АОН, 1990. – 192 с.; *Шрейдер Ю. А.* Информатизация и культура / Ю. А. Шрейдер // НТИ. – Серия 2. – 1991. – № 8. – С. 1-9.
3. *Арнольд А. И.* Введение в культурологию [Текст]: учебное пособие / А. И. Арнольд. – Москва: НАКиОЦ, 1993. – 349 с.; *Вохрышева М. Г.* Интерактивные культурологические модели диалогического взаимодействия в информогенезе личности [Текст] / М. Г. Вохрышева // Информационная культура: Процессы теоретического осмысления: сб. 11. – Краснодар, 2001. – С. 29-86; *Гендина Н. И.* База исследований в области информационной культуры [Текст] / Н. И. Гендина, Е. Л. Кудрина // Библиография. – 2001. – № 3. – С. 110-113; *Гречихин И. Е.* Методические подходы к комплексному использованию средств информационных и коммуникационных технологий в процессе подготовки студентов неязыковых специальностей университета (на примере образоват. информ.-коммуникац. среды обучения иностр. яз.): автореф. дис. ... канд. пед. наук [Текст] / И. Е. Гречихин. – Москва, 2004. – 18 с.; *Коган Л. Н.* Личность и культура [Текст] / Л. Н. Коган / Социализм и личность. – М., 1976. – С. 138-139; *Колин К. К.* Фундаментальные основы информатики: Социальная информатика [Текст] / К. К. Колин. – Екатеринбург, 2000. – 350 с.; *Сластенин В. А.* Методологическая культура учителя / Сластенин В. А., Тамарин В. Э. // Педагогика. – 1990. – № 7. – С. 82-88; *Соколова И. В.* Социальная информатика [Текст]: учебник / И. В. Соколова. – Москва: Перспектива, 2008. – 274 с.; *Чванова М. С.* Информатизация системы непрерывной

- підготовки спеціалістів: методологія, теорія, практика [Текст]: монографія / М. С. Чванова, І. А. Липський. – Тамбов: ТГУ ім. Г. Р. Державина, 2000. – 518 с.
4. *Бондаревская Е. В.* Педагогика: личность в гуманистических теориях и системах воспитания: учебное пособие / Е. В. Бондаревская, С. В. Кульневич; под. общей редакцией Е. В. Бондаревской – Москва–Ростов-на-Дону: Учитель, 1999. – 560 с.
  5. *Биков В. Ю.* Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. – Київ: Атіка, 2008. – 684 с.; Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков [та ін.]; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. – Київ: Атіка, 2010. – 84 с.; *Биков Ю. С.* Сучасні інноваційні ІКТ-інструменти розвитку систем відкритої освіти / В. Ю. Биков, *А. М. Гуржій* // Педагогічна і психологічна науки в Україні: збірник наукових праць: в 5-ти т. Т.4. Професійна освіта і освіта дорослих. – Київ: Педагогічна думка, 2012. – 512 с.; *Жалдак М.* Формування інформаційної культури вчителя / М. І. Жалдак, О. А. Хомік // International Charity Foundation for History and Development of Computer Science and Technique ICFCST. – Режим доступу: <http://www.icfcst.kiev.ua/symposium/proceedings/galdak> [Електронний ресурс]; *Ершов А. П.* Концепція інформатизації общества [Текст] / А. П. Ершов // Информатика и образование. – 1988. – № 6. – С. 3-22; *Жук Ю. О.* Комп'ютерно орієнтовані засоби навчальної діяльності: проблеми створення та впровадження / Ю. О. Жук // Науковий вісник Ізмайльського держ. пед. ін-ту. – Ізмайл: ІДГУ, 2004. – Вип. 16. – С. 11–15; *Коломієць А. М.* Інформаційна культура вчителя початкових класів [Текст]: монографія / А. М. Коломієць; Вінницький держ. педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця: ВДПУ, 2007. – 379 с.; *Коляда М. Г.* Формування інформаційної культури майбутніх економістів у процесі професійної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / М. Г. Коляда; Луганський національний педагогічний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ, 2004. – 24 с.; Макаренко Л. Л. Створення і розвиток мережових освітніх товариств / *Л. Л. Макаренко, С. М. Яшанов*, // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи: збірник наукових праць / за ред. В. Д. Сиротюка. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – Вип. 19. – С. 226-233; *Морзе Н. В.* Система інформаційної підтримки набуття магістрами наукової складової ІКТ-компетентності / Морзе Наталія Вікторівна, Кузьмінська Олена Геронтіївна // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Том 44. – № 6. – С. 42-56; Машбиць Ю. І. Основи нових інформаційних технологій навчання: посібник для вчителів / Ю. І. Машбиць, О. О. Гокунь, М. І. Жалдак, О. Ю. Комісаров, Н. В. Морзе. – Київ: ІЗМН, 1997. – 264 с.; Моделі гармонізації мережних інструментів організації та інформаційно-технологічного підтримування навчально-пізнавальної діяльності [Електронний ресурс] / *О. М. Спірін, В. М. Дем'яненко, Ю. Г. Запорожченко* [та ін.] // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2012. – №6 (32). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/774/580>; *Полат Е. С.* Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; под ред. Е. С. Полат. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Издательский центр “Академия”, 2008. – 272 с.; *Рамський Ю. С.* Методична система формування інформаційної культури майбутніх вчителів математики: автореф. дис. ... д-ра пед. наук / Ю. С. Рамський. – Київ, 2013. – 56 с.; *Роберт И. В.* Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы; перспективы использования: монография / И. В. Роберт. – Москва: ИИО РАО, 2010. – 140 с.
  6. *Гессен С. И.* Основы педагогики. Введение в прикладную философию / С. И. Гессен. – Москва: Школа-Пресс, 1995. – 448 с.
  7. Закон України “Про вищу освіту” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>; Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років. – С. 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/project_30102014.doc.
  8. Державна програма “Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці” на 2006–2010 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005>
  9. Державна програма роботи з обдарованими молоддю на 2007–2010 роки “Постанова Кабінету Міністрів України від 8серпня 2007 р. № 1016” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dok.znaimo.com.ua/docs/index-8803.html>
  10. Державна цільова науково-технічна програма “Образний комп'ютер” (схвалена постановою Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 № 1652 та затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27 січня 2010 р. № 58) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source

11. Державна цільова науково-технічна програма “Впровадження і застосування грид-технологій на 2009–2013 роки” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>
12. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки” [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
13. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в Європейський освітній простір. Назва з екрану. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/
14. Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/news/43501/>

References:

1. *Andrushchenko V.* Svitanok Yevropy : Problema formuvannya novoho uchytelia dlia obiednanoi Yevropy KhKhI stolittia. – 3-tie vyd. Viktor Andrushchenko. – Kyiv : Znannia Ukrainy, 2015. – 1099 s.
2. *Andrushchenko V.* Filosofii osvity v suchasni Ukraini: stan ta perspektyvy rozvytku / V. Andrushchenko, V. Lutai. // Vyshcha osvita Ukrainy. – 2004. – № 4. – С. 5-13; **Gershunskiy B. S.** Filosofiya obrazovaniya : uchebnoe posobie dlya studentov vysshikh i srednikh pedagogicheskikh uchebnykh zavedeniy / B. S. Gershunskiy. – Moskva : Moskovskiy psikhologo-sotsialnyy institut, 1998. – 432 s.; **Kastels M.** Informatsionnaya epokha: Ekonomika, obshchestvo i kultura / M. Kastels; per. s angl. pod nauch. red. O. I. Shkaratana; Gos. in-t. vyssh. shkoly ekonomiki [Tekst]. – Moskva : Izd-vo GU VShE, 2000. – 606 s.; **Sukhanov A. P.** Informatsiya i progress. – Novosibirsk : Nauka. Sib. otd-nie (Ser. Nauka i tekhn. progress), 1988. – 192 s.; **Semenyuk E. P.** Informatsionnaya kultura obshchestva i progress informatiki [Tekst] / E. P. Semenyuk. // NTI. – Ser L. – 1994. – № 1. – С. 1-8; **Petrov A. V.** Metodologicheskie i metodicheskie osnovy lichnostno-razvivayushchego kompyuternogo obrazovaniya [Tekst]: monografiya / A. V. Petrov. – Volgograd : Peremena, 2001. – 267 s.; **Ursul A. D.** Informatizatsiya obshchestva (vvedenie v sotsialnyuyu informatiku) [Tekst] / A. D. Ursul. – Moskva : AON, 1990. – 192 s.; **Shreyder Yu. A.** Informatizatsiya i kultura / Yu. A. Shreyder // NTI. – Seriya 2. – 1991. – № 8. – С. 1-9.
3. *Arnoldov A. I.* Vvedenie v kulturologiyu [Tekst]: uchebnoe posobie / A. I. Arnoldov. – Moskva : NAKiOTs, 1993. – 349 s.; **Vokhrysheva M. G.** Interaktivnye kulturologicheskie modeli dialogicheskogo vzaimodeystviya v informogeneze lichnosti [Tekst] / M. G. Vokhrysheva // Informatsionnaya kultura : Protsessy teoreticheskogo osmysleniya : sb. 11. – Krasnodar, 2001. – С. 29-86; **Gendina N. I.** Baza issledovaniy v oblasti informatsionnoy kultury [Tekst] / N. I. Gendina, Ye. L. Kudrina // Bibliografiya. – 2001. – № 3. – С. 110-113; **Grechikhin I. Ye.** Metodicheskie podkhody k kompleksnomu ispolzovaniyu sredstv informatsionnykh i kommunikatsionnykh tekhnologiy v protsesse podgotovki studentov neyazykovykh spetsialnostey universiteta (na primere obrazovat. inform.-komunikats. sredy obucheniya instr. yaz.): avtoref. dis. ... kand. ped. nauk [Tekst] / I. Ye. Grechikhin. – Moskva, 2004. – 18 s.; **Kogan L. N.** Lichnost i kultura [Tekst] / L. N. Kogan / Sotsializm i lichnost. – M., 1976. – С. 138-139; Kolin K. K. Fundamentalnye osnovy informatiki: Sotsialnaya informatika [Tekst] / K. K. Kolin. – Yekaterinburg, 2000. – 350 s.; **Slastenin V. A.** Metodologicheskaya kultura uchitelya / Slastenin V. A., Tamarin V. E. // Pedagogika. – 1990. – № 7. – С. 82-88; Sokolova I. V. Sotsialnaya informatika [Tekst]: uchebnyk / I. V. Sokolova. – Moskva : Perspektiva, 2008. – 274 s.; **Chvanova M. S.** Informatizatsiya sistemy nepreryvnoy podgotovki spetsialistov: metodologiya, teoriya, praktika [Tekst]: monografiya / M. S. Chvanova, I. A. Lipskiy. – Tambov : TGU im. G. R. Derzhavina, 2000. – 518 s.
4. *Bondarevskaya Ye. V.* Pedagogika: lichnost v gumanisticheskikh teoriyakh i sistemakh vospitaniya : uchebnoe posobie / Ye. V. Bondarevskaya, S. V. Kulnevich; pod. obshchey redaktsiyei Ye. V. Bondarevskoy – Moskva–Rostov-na-Donu : Uchitel, 1999. – 560 s.
5. *Bykov V. Yu.* Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity: monohrafiya. – Kyiv : Atika, 2008. – 684 s.; Osnovy standartyzatsii informatsiino-komunikatsiinykh kompetentnostei v systemi osvity Ukrainy: metod. rekomendatsii / V. Yu. Bykov, O. V. Bilous, Yu. M. Bohachkov [ta in.]; za zah. red. V. Yu. Bykova, O. M. Spirina, O. V. Ovcharuk. – Kyiv : Atika, 2010. – 84 s.; **Bykov Yu. S.** Suchasni innovatsiini IKT-instrumenty rozvytku system vidkrytoi osvity / V. Yu. Bykov, A. M. Hurzhii // Pedagogichna i psikhologichna nauky v Ukraini: zbirnyk naukovykh prats: v 5-ty t. T. 4. Profesiina osvita i osvita doroslykh. – Kyiv : Pedagogichna dumka, 2012. – 512 s.; **Zhaldak M.** Formuvannya informatsiinoi kultury vchytelia / M. I. Zhaldak, O. A. Khomik // International Charity Foundation for History and Development of Computer Science and

- Technique ICF CST. – Rezhym dostupu : <http://www.icfcst.kiev.ua/symposium/proceedings/galdak.doc> [Elektronnyi resurs]; **Ershov A. P.** Kontseptsyia ynfarmatyzyatsyy obshchestva [Tekst] / A. P. Ershov // Ynfarmatyka y obrazovanye. – 1988. – № 6. – C. 3-22; **Zhuk Yu. O.** Kompiuterno orientovani zasoby navchalnoi diialnosti: problemy stvorennia ta vprovadzhennia / Yu. O. Zhuk // Naukovyi visnyk Izmail'skoho derzh. ped. in-tu. – Izmail : IDHU, 2004. – Vyp. 16. – C. 11-15; **Kolomiets A. M.** Informatsiina kultura vchytelia pochatkovykh klasiv [Tekst] : monohrafiia / A. M. Kolomiets ; Vinnytskyi derzh. pedahohichnyi un-t im. Mykhaila Kotsiubynskoho. – Vinnytsia : VDP, 2007. – 379 s.; **Koliada M. H.** Formuvannia informatsiinoi kultury maibutnikh ekonomistivu protsesi profesiinoi pidhotovky : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04 / M. H. Koliada ; Luhanskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka. – Luhansk, 2004. – 24 s.; **Makarenko L. L.** Stvorennia i rozvytok merezhevykh osvitytikh tovarystv / L. L. Makarenko, S. M. Yashanov, // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy : zbirnyk naukovykh prats / za red. V. D. Syrotiuka. – Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 2009. – Vyp. 19. – C. 226-233; **Morze N. V.** Systema ynfarmatsiinoi pidtrymky nabuttia mahistramy naukovoi skldovoi IKT-kompetentnosti / Morze Nataliia Viktorivna, Kuzminska Olena Herontiivna // Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia. – 2014. – Tom 44. – № 6. – C. 42-56; **Mashbyts Yu. I.** Osnovy novykh informatsiinykh tekhnologii navchannia: posibnyk dlia vchyteliv / Yu. I. Mashbyts, O. O. Hokun, M. I. Zhaldak, O. Yu. Komisarov, N. V. Morze. – Kyiv : IZMN, 1997. – 264 s.; Modeli harmonizatsii merezhnykh instrumentiv orhanizatsii ta informatsiino-tekhnolohichnoho pidtrymuvannia navchalno-piznavalnoi diialnosti [Elektronnyi resurs] / O. M. Spirin, V. M. Demianenko, Yu. H. Zaporozhchenko [ta in.] // Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia. – 2012. – №6 (32). – Rezhym dostupu : <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/774/580>; **Polat Ye. S.** Novye pedagogicheskie i informatsionnye tekhnologii v sisteme obrazovaniya : ucheb. posobie dlia stud. vyssh. ucheb. zavedeniy / Ye. S. Polat, M. Yu. Bukharkina, M. V. Moiseeva, A. Ye. Petrov ; pod red. Ye. S. Polat. – 3-e izd., ispr. i dop. – M. : Izdatelskiy tsentr “Akademiya”, 2008. – 272 s.; **Ramskyi Yu. S.** Metodychna systema formuvannia informatsiinoi kultury maibutnikh vchyteliv matematyky : avtoref. dys ... d-ra ped. nauk / Yu. S. Ramskyi. – Kyiv, 2013. – 56 s.; **Robert I. V.** Sovremennye informatsionnye tekhnologii v obrazovanii: didakticheskie problemy; perspektivy ispolzovaniya : monografiya / I. V. Robert. – Moskva : IIO RAO, 2010. – 140 s.
6. **Gessen S. I.** Osnovy pedagogiki. Vvedenie v prikladnuyu filosofiyu / S. I. Gessen. – Moskva : Shkola-Press, 1995. – 448 s.
  7. Zakon Ukrainy “Pro vysshchu osvitu” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page>; Kontseptsiiia rozvytku osvity Ukrainy na period 2015–2025 rokiv. – S. 15 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.mon.gov.ua/img/zstored/files/project_30102014.doc.
  8. Derzhavna prohrama “Informatsiini ta komunikatsiini tekhnologii v osviti i nautsi” na 2006–2010 roky” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005>
  9. Derzhavna prohrama roboty z obdarovanyimi moloddiu na 2007–2010 roky “Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 8serpnia 2007 r. № 1016” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://dok.znaimo.com.ua/docs/index-8803.html>
  10. Derzhavna tsilova naukovu-tekhnichna prohrama “Obraznyi kompiuter” (skhvalena postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.11.2000 № 1652 ta zatverdzhena postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 sichnia 2010 r. № 58) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source
  11. Derzhavna tsilova naukovu-tekhnichna prohrama “Vprovadzhennia i zastosuvannia hrid-tekhnologii na 2009–2013 roky” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>
  12. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky” [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>
  13. Kontseptualni zasady rozvytku pedahohichnoi osvity Ukrainy ta yii intehratsii v Yevropeyskyi osvitytii prostir. Nazva z ekranu. – [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/3145/
  14. Kontseptsii rozvytku osvity Ukrainy na period 2015–2025 rokiv [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://osvita.ua/news/43501/>

МАКАРЕНКО Л. Л., МАРГИТИЧ М. Я. Стратегия изменений образовательной системы Украины в контексте глобализации мирового образовательного пространства: информационно-информатический аспект.

Сквозь призму глобализации образовательного мирового пространства, показаны основные стратегические линии информатизации образования, учитывающие современные тенденции модернизации образовательной системы Украины. Рассмотрены нормативные документы, направленные на преодоление отставания Украины от развитых стран Запада в становлении информационного общества, где представлена система взаимосвязанных целей, задач, направлений, методов и средств информатизации образования в Украине (за последние десять лет сменилось несколько концепций информатизации образования, но все они не внесли в реформирование образования целостных структурных изменений, а имели в основном фрагментарный характер). В частности анализ различных концепций информатизации образования Украины позволил выделить его основные направления.

В статье рассматриваются проблемы совершенствования информационной подготовки в учебных заведениях разного уровня аккредитации, проблемы оптимального использования научно-педагогических, учебно-методических, программно-технологических разработок, ориентированных на реализацию дидактических возможностей информационно-коммуникационных технологий, используемых в процессе преподавания учебных дисциплин, значимость которых усиливается в процессе информатизации общества. Также сделан акцент на интеграцию информационных технологий в образование, что позволяет говорить о новом качестве информационно-педагогической деятельности, которая проявляется в дидактических и психолого-педагогических возможностях и способствует индивидуализации, дифференциации, интенсификации образования и, как следствие, его оптимизации и совершенствованию.

Опираясь на теоретические исследования отечественных и зарубежных ученых, определены тенденции развития образования в информационном обществе и сделан вывод о необходимости слияния индивидуального и культурного смыслов профессионально-педагогической деятельности.

Ключевые слова: образование, модернизация профессиональной подготовки, педагогическая деятельность, образовательная система, информатизация.

MAKARENKO L. L., MARHITICH M. YA. Change of strategy of educational system of Ukraine in the context of globalization of world educational space: informative phase.

In research highlights the main strategic lines on informatization of education in accordance with modern trends of modernization of the educational system in Ukraine through the prism of globalization of the educational world space. Different normative documents designed to overcome the backlog of Ukraine from developed Western countries in the development of the Information Society, which presents system of interconnected goals, trends, methods and means of informatization of education in Ukraine (over the past decade has changed several concepts of informatization of education, but they are not brought to reformation of education holistic structural changes but were mostly fragmentary character) was considered. In particular, analysis of different concepts of informatization of education has made it possible distinguish its basic areas which are described in detail.

We describe problems of improving an information training in educational institutions of different levels of accreditation, the problem of optimum use of scientific and educational, educational and methodical, programmatic and technological developments that focused on the implementation of teaching information and communication of the technologies used in the process of teaching, the importance of which increases the development of the process of informatization society. Made emphasis on the fact that the integration of information technology in education makes it possible to speak of a new quality informational and educational activity that manifests itself in didactic and psychological and pedagogical opportunities and contributes individualization, differentiation, intensification of education and as a result, its optimization and improvement.

Drawing on theoretical study of domestic and foreign scientists identified tendencies of development of education in the information society and been concluded that necessity of merging an individual and cultural meanings of professional and pedagogical activities.

Key words: educational system, modernization of training future teachers, information and educational activities, information and educational space.

УДК 378.147

Михайлова І. В.

ОСОБЛИВОСТІ АВТОНОМНОГО НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Стаття висвітлює особливості автономного навчання німецької мови у вищому навчальному закладі. Розглядаються концепції автономного навчання на основі аналізу наукових досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених. Обґрунтовується його сутність як виду самостійної навчальної діяльності студентів. Приводяться приклади сучасних методів автономного навчання німецької мови у вищій школі. Розкриваються особливості використання методу проектів як виду автономного навчання студентів.

Ключові слова: автономне навчання, самостійна робота, групова робота, методи автономного навчання, проектна робота, інішомовна компетенція.

Останнім часом набувають все більшого значення зв'язки України з іноземними державами в різних сферах громадсько-політичного та економічного життя, що зумовлює встановлення та зміцнення контактів між вітчизняними та зарубіжними спеціалістами. Це сприяє інтенсивному обміну професійно-значущою інформацією, яка допомагає впроваджувати в начальний процес новітні технології та використовувати прогресивні підходи та методи у викладанні, зокрема, іноземних мов у вищих навчальних закладах.

Наразі здобуття студентами знань і навичок, що дозволяють їм ефективно самостійно регулювати свій процес навчання, стало однією з головних цілей вищої освіти. Тому проблема дослідження поняття автономії та автономності навчання набуває особливої актуальності і стає однією з головних тем мовної освіти.

Мета статті – розглянути сутність поняття “автономного навчання” та навести приклади сучасних методів автономного навчання на занятті німецької мови.

Аналіз досліджень психологів (зокрема А. Маслоу, К. Роджерс), педагогів (М. Брін, С. Ман) і методистів (О. Бігич, Г. Еліс, Т. Караєва, Н. Коряковцева, Р. Лоуес, Ю. Петровська, Б. Сінклер, О. Соловова, Ф. Таргет, О. Тарнопольский та ін.) дає підстави стверджувати, що на сьогодні відсутня єдина точка зору на таке явище, як “освітня автономія”. В останні роки поняття “автономія” часто використовується науковцями як